

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi M.Ż., W.C., R.K., K.N. i B.N. o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 marca 2016 r., sygn. akt IV Ca (...),
wydanym w sprawie z wniosku D.Ż., Z.N., W.C., W.Z., A.Z.C., U.K. i E.L. przy uczestnictwie Miasta W.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 6 września 2017 r.,
zażalenia M.Ż., W.C., R.K., K.N. i B.N.
na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 25 stycznia 2017 r., sygn. akt IV Ca (...),

1) oddała zażalenie,

2) zasądza na rzecz uczestnika postępowania kwoty po 720 (siedemset dwadzieścia) złotych od każdego ze skarżących tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Prawomocnym postanowieniem z dnia 23 marca 2016 r. (IV Ca (...)) Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację wnioskodawczyń D.Ż., Z.N., W.C., W.Z., A.Z.C., U.K. i E.L. wniesioną od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 stycznia 2015 r., którym został oddalony ich wniosek o stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia z dniem 27 maja 2000 r. nieruchomości położonej w W. przy ulicy B., oznaczonej jako działka ewidencyjna nr [...], objętej opisaną księgą wieczystą, w udziałach po $\frac{1}{4}$ części D.Ż., W.C. i Z.N., a pozostałe wnioskodawczynie po $\frac{1}{6}$ części każda z nich.

M.Ż., W.C., K.N., B.N., R.C., P.L. i R.K. wnieśli skargę o wznowienie tego postępowania, domagając się zmiany zaskarżonego postanowienia przez stwierdzenie, że wnioskodawczynie nabyły wskazane we wniosku udziały w prawie własności wskazanej nieruchomości w drodze zasiedzenia z dniem 27 maja 2000 r. lub 27 maja 2005 r. względnie, że doszło do nabycia następujących udziałów: przez D.Ż. i M.Ż., Z.N. i A.N., W.C. i X.C. po $\frac{1}{4}$ oraz W.Z., A.Z.C., U.K. i E.L. po $\frac{1}{16}$ części.

Skarżący oparli skargę na art. 524 § 2 w związku z art. 510 § 1 i art. 401 pkt 2 oraz art. 13 § 2 k.p.c. wskazując, że zainteresowanymi, którzy nie brali udziału w opisanym wyżej prawomocnie zakończonym postępowaniu, są M.Ż.- mąż D.Ż., W.C. - mąż X.C. oraz K.N. i B.N. - spadkobierczynie A.N., męża Z.N., zmarłego w dniu [...] 2016 r., a także R.K., mąż U.K., R.C. mąż A.Z.C. oraz P.L., mąż E.L.. W ocenie skarżących ich udział w zakończonym prawomocnie postępowaniu był konieczny z uwagi na wpływ wyniku tego postępowania na stosunki majątkowe małżonków, stąd byli oni zainteresowani w uwzględnieniu wniosku o stwierdzenie zasiedzenia.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 25 stycznia 2017 r., Sąd Okręgowy odrzucił skargę M.Ż., W.C., R.K., K.N. i B.N. o wznowienie opisanego postępowania. Przyznał, że skarżący byli osobami zainteresowanymi w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c., w rozstrzygnięciu poprzedniej sprawy, albowiem wskazany we wniosku dzień zasiedzenia objętej nim nieruchomości przypadał na okres trwania

majątkowej wspólności małżeńskiej łączącej M.Ż., W.C., R.K. oraz A.N. z wnioskodawczyniami i w przypadku uwzględnienia tego wniosku, udziały w nieruchomości weszłyby w skład wspólnego majątku. Jednakże skarżący nie wykazali, zdaniem Sądu Okręgowego, że nie wzięli udziału w zakończonym postępowaniu bez ich winy, skoro pozostawali z wnioskodawczyniami w długoletnich związkach małżeńskich (co dotyczy także A.N., poprzednika prawnego K.N. i B.N.), wspólnie z nimi mieszkali, tak więc zasady doświadczenia życiowego wskazują, iż musieli wiedzieć o toczącym się postępowaniu sądowym o zasiedzenie i mogli w nim uczestniczyć; niemożność wzięcia w nim udziału ustała więc przed uprawomocnieniem się postanowienia, co skutkowało odrzuceniem skargi na podstawie art. 410 § 1 w zw. z art. 524 § 2 zd. 2 w zw. z art. 401 pkt 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie, M.Ż., W.C., R.K., K.N. i B.N. zarzucili naruszenie art. 410 § 1, art. 524 § 2, a także art. 609 § 2 k.p.c. i domagali się uchylenia zaskarżonego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 510 § 1 k.p.c., zainteresowanym w sprawie jest każdy, czyich praw dotyczy wynik postępowania nieprocesowego. Zgodnie z art. 524 § 2 k.p.c., zainteresowany, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, może żądać wznowienia postępowania, jeżeli postanowienie to narusza jego prawa. W takim wypadku stosuje się przepisy o wznowieniu postępowania z powodu pozbawienia możliwości działania. Rozpatrywane zażalenie dotyczy skargi o wznowienie postępowania o stwierdzenie nabycia nieruchomości w drodze zasiedzenia. W tego rodzaju sprawie do kręgu zainteresowanych w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c., należą: dotychczasowy właściciel nieruchomości lub jego spadkobiercy, posiadacze samoistni i zależni, osoby dysponujące prawem rzeczowym na tej nieruchomości, posiadacze gruntów sąsiednich, jeżeli zgłaszają pretensje do własności nieruchomości lub przygranicznych pasów gruntu (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1974 r., III CZP 88/74, OSNC 1976, nr 1, poz. 4;

z dnia 8 lipca 1975 r., III CZP 51/75, OSPiKA 1976, nr 11, poz. 204; z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, OSNC 2010 nr 7-8, poz. 98; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 lipca 1993 r., II CRN 73/93; nie publ. oraz z dnia 30 stycznia 2000 r., 1359/00, nie publ.). Sąd Okręgowy trafnie uznał skarżących za zainteresowanych, albowiem własność nieruchomości nabyta przez jednego z małżonków w drodze zasiedzenia wchodzi w skład majątkowej wspólności małżeńskiej wówczas, gdy bieg terminu zasiedzenia zakończył się w czasie trwania wspólności ustawowej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1978 r., III CZP 7/78, OSNC 1978, nr 9, poz. 153; postanowienie z dnia 10 marca 2016 r., III CSK 186/15, nie publ.). Jednakże należy podzielić także stanowisko tego Sądu, że nie zaszła przesłanka uzasadniająca wznowienie, a polegająca na pozbawieniu skarżących możliwości działania w zakończonym postępowaniu o zasiedzenie, albowiem nie wykazali oni, iż nie brali udziału w tamtej sprawie z przyczyn od nich niezależnych. Sami skarżący powołali się w skardze na fakt pozostawania z wnioskodawczyniami w długoletnich związkach małżeńskich, wspólnego z nimi zamieszkiwania, a także współkorzystania z nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie. Skarżący nie wskazali okoliczności uzasadniających - w świetle zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego - ich twierdzenia, że nie wiedzieli o toczącym się przez dłuższy czas (od dnia 11 czerwca 2012 r.) postępowaniu sądowym o zasiedzenie nieruchomości, zainicjowanym przecież przez ich małżonki, że nie mogli zgłosić swojego w nim udziału w charakterze uczestników, zaś wiedzę o postępowaniu i jego wyniku powzięli dopiero po zapoznaniu się z postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 23 marca 2016 r. (IV Ca (...)).

Inicjujący postępowanie nieprocesowe w sprawie o zasiedzenie nieruchomości jest zobowiązany, zgodnie z art. 609 § 2 k.p.c., do wskazania innych osób zainteresowanych wynikiem tego postępowania. Gdy wnioskodawca oświadcza, że nie może ich wskazać, albowiem ich nie zna lub nie jest w stanie podać ich miejsca pobytu, sąd pierwszej instancji podejmuje przewidziane prawem działania zmierzające do ustalenia prawidłowego kręgu osób zainteresowanych, polegające na zarządzeniu publikacji ogłoszenia o określonej w przepisach k.p.c. treści (art. 609 § 2 i 3 k.p.c.) lub na ustanowieniu kuratora dla osób

zidentyfikowanych z imienia i nazwiska, lecz nieznanymi z miejsca pobytu. Skarżący nie zostali wskazani we wniosku D.Ż., Z.N., W.C., W.Z., A.Z.C., U.K. i E.L. jako zainteresowani wynikiem postępowania o zasiedzenie nieruchomości mimo, że przecież byli oni znani wnioskodawczyniom, reprezentowanym w dodatku w tamtym postępowaniu przez zawodowego pełnomocnika procesowego, od którego małżonkowie mogli otrzymać stosowne informacje co do kręgu jego uczestników. Skarżący nie wykazali istnienia przyczyn obligujących Sąd Rejonowy do zarządzenia publikacji ogłoszenia lub do wezwania skarżących z urzędu do udziału w zakończonym postępowaniu o zasiedzenie. Nie doszło więc do zarzucanego w zażaleniu naruszenia art. 410 § 1, art. 524 § 2, a także art. 609 § 2 k.p.c.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.). Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego znajduje oparcie w art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1, 397 § 2 zdanie pierwsze i art. 398²¹ k.p.c. i obejmuje koszty zastępstwa uczestnika postępowania m. W. w postępowaniu zażaleniowym.